36800 XIV Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2026

Nr. 89 Brief van de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2026

Het lid Vermeer (BBB) heeft tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 30 juni jl. een verzoek gedaan met daarin vijf vragen naar aanleiding van de beantwoording van zijn eerdere informatieverzoek, dat op 26 juni 2026[1] aan uw Kamer is verzonden. In deze brief beantwoord ik deze verzoeken.

Als eerste vraagt het lid Vermeer naar de routekaart met daarin de diverse beleidstrajecten om tot verdere uitwerking en besluitvorming van de voorstellen uit het Coalitieakkoord te komen. Deze routekaart is te vinden in de bijlage die op 26 juni met de beantwoording op het eerdere informatieverzoek aan uw Kamer is gestuurd.[2] Het betreft de ‘Routekaart Ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof’ (nummer 17 op de inventarislijst).

De tweede vraag van het lid Vermeer heeft betrekking op de uitkomsten van een overleg tussen de minister van LVVN en de minister van IenW inzake extra stikstofbronmaatregelen in de sectoren mobiliteit en industrie. Tijdens dit overleg is verkennend gesproken over de mogelijkheden voor gebiedsgerichte mobiliteitsmaatregelen. Het kabinet heeft er uiteindelijk voor gekozen om de middelen voor stikstofreductie in de mobiliteit in te zetten voor maatregelen op het gebied van verduurzaming van scheepvaart, bouwmaterieel en wegverkeer, zoals ook benoemd in de Kamerbrief ‘Weer ruimte voor boer, natuur en bouw’ die vrijdag 26 juli jl. met uw Kamer is gedeeld.[3]

Ten derde vraagt het lid Vermeer om een economische bedrijfsanalyse te ontvangen die de impact van de voorgestelde maatregelen voor de landbouw en ander bedrijfsleven in kaart brengt. In de plannen heeft het kabinet zich gebaseerd op diverse rapporten en onderzoeken die de afgelopen jaren verschenen zijn over mogelijke oplossingen en effecten van de stikstofproblematiek. Het kabinet realiseert zich dat met dit pakket veel gevraagd wordt van agrarische ondernemers, maar de ondernemer staat er niet alleen voor. Het kabinet biedt brede ondersteuning. Als onderdeel investeert het kabinet ook in de sociale en economische vitaliteit van het platteland. Het

[1] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 88
[2] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 88
[3] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 87

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zal voorafgaand aan de begrotingsbehandeling van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur in de Tweede Kamer een reflectie op het maatregelpakket publiceren, die het kabinet zal benutten bij de verdere uitwerking van de verschillende maatregelen en besluiten. Het kabinet zal daarbij ook oog hebben voor de mogelijke (regionale) sociaaleconomische effecten, onder meer via de reguliere monitoring.

De vierde vraag van het lid Vermeer betreft informatie over maatregelen rond NOx en het bedrijfsleven. In de Ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof is op 10 juni hierover gesproken op basis van stukken die zijn verstrekt met het eerdere openbaarmakingsverzoek van het lid Vermeer (document 24 op de inventarislijst). Dit voorstel is tevens onderdeel geworden van het pakket aan maatregelen. Het kabinet is voornemens om bovenwettelijke maatregelen te nemen voor reductie van NOx-emissies door de industrie nabij Natura2000-gebieden, aanvullend op het bestaande klimaat- en milieubeleid wat zorgt voor aanzienlijke reductie van NOx-emissies in de industrie. In de eerdergenoemde brief van 26 juni jl.[4] is dit ook opgenomen.

Tot slot vraagt het lid Vermeer naar een onderbouwing van verschillende normen binnen en buiten de zone. Het kabinet heeft ervoor gekozen om de ammoniakdoelstelling voor de industrie (50% in 2035 ten opzichte van 2019) en landbouw (42-46% in 2035 ten opzichte van 2019) van het vorige kabinet te handhaven. Het kabinet is van mening dat deze doelstelling noodzakelijk is met het oog op vergunningverlening en natuurherstel maar dat hiermee tegelijkertijd ook zeer veel van betrokken partijen wordt gevraagd.

Daarnaast kan Nederland niet van het slot zonder gerichte maatregelen rond kwetsbare natuur. Het kabinet zet daarom in op een zonering rond Natura 2000-gebieden waarbij er wel ruimte blijft bestaan voor agrarische activiteiten. In de zones moeten aanvullende maatregelen landelijk gemiddeld 20 procentpunt additionele reductie opleveren. De precieze benodigde emissiereductie per gebied wordt later dit jaar vastgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de aard van het gebied, de mate waarin agrarische activiteiten reeds extensief zijn en de staat van de natuur.

Specifiek met betrekking tot het emissiereductiedoel van de Aanpak Veluwe is het doel van 65-69% emissiereductie in 2035 ten opzichte van 2019 tot stand gekomen in overleg met de betrokken medeoverheden. Gehanteerde uitgangspunten zijn dat als gevolg van de emissiereductie er zo goed mogelijk perspectief ontstaat voor vergunningverlening en het reductiedoel haalbaar en uitvoerbaar is. Tevens zijn deze doelen gebaseerd op diverse analyses waaruit blijkt dat, vanwege de hoge bijdrage aan emissies vanuit en deposities in dit gebied en de centrale ligging van dit gebied in Nederland, een hogere

[4] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 87

emissiereductie rond de Veluwe een hoge bijdrage levert aan natuurherstel zowel op de Veluwe als in de rest van Nederland.[5] [6]

Ten aanzien van de koppeling van de norm aan een fosfaatrecht voor zowel NH3 als broeikasgasemissies, verwijs ik u naar de onderliggende notitie '*Bedrijfsspecifieke emissienormen stikstof en klimaat & versneld uitfaseren verouderde stallen, d.d. 3 juni 2026'* bij de reactie op het verzoek van het lid Vermeer, gedaan tijdens het commissiedebat Visserij en Landbouw- en Visserijraad, over de relevante documenten met betrekking tot de Ministeriële Taskforce Landbouw Natuur en Stikstof.[7] In deze notitie staan de afwegingen opgenomen die het kabinet heeft gemaakt om te komen tot een besluit over de koppeling van emissienormen aan fosfaatrechten en het bepalen van de hoogte daarvan. Hierin staan diverse varianten van maatvoering opgenomen ten opzichte van de gemiddelde emissiescores van melkveebedrijven in 2020-2022. De hoogte van deze normering is afgeleid uit een studie naar het technisch reductiepotentieel in de melkveehouderij die in september 2025 door de WUR, in opdracht van mijn ambtsvoorganger, is gepubliceerd.[8] Om aan deze normen te voldoen, zullen bedrijven veelal managementmaatregelen moeten treffen en stalaanpassingen moeten doorvoeren. In de verdiepende bijlage I van de Kamerbrief over de resultaten van de Taskforce[9] vindt u ter illustratie een textbox met daarin concrete handelingsperspectieven voor verschillende type bedrijven.

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen

---

[5] DASHview: Dashboard stikstofdepositie herkomst
[6] Erisman - Naar ontspannen Nederland
[7] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 88
[8] Rapportsjabloon Wageningen Livestock Research_NL
[9] Kamerstuk 36800 XIV, nr. 87